

[0301] ONBIKENDE MIDFRYSKE SKRIUWERS (IX)

19. *Hearre Japiks Sibranda* ûndertekenet it fers *Oon dy Selle* (1697A) yn de *Dissertatio juridico-philologica inavgvralis ad leg. 1. § 6. 7. 8. 9. D. de Censibus* (Franeqverae 1697) fan *Tobias Gutberleth W.F.T.N. Acad. Bibliothecarius. Leov. Frisius*, mei syn folle namme.

Binammen oer syn broer *Johannes*, dy't op 20 sept. 1668 to Wytmarsum berne wie as soan fan *Jacob Sibranda* en *Sytske Hiddinga*, "parentibus honestis & probis, patritiis, *eigenerfden*, ut vocari solent" ²⁾, wie al ien en oar bikend. *Johannes Jacobs Sibranda* waerd nammentlik yn 1693 ta praelector yn it gryksk bineamd oan de frentsjerter akadeemje - yn jannewaris 1695 troude er

2) E.L. Vriemoet, *Athenarum friscarum libri duo*, 1758, p. 707.

(net yn Frentsjer) mei Ida Swaluwe ¹⁾ († 15 nov. 1695) ²⁾; hy forstoar op 18 des. 1696 ³⁾ - en dêrtroch fine wy ien en oar oer him by Vriemoet en Boeles. Hoe lang oft Johannes en syn, oan syn libbensdata to sjen jongere, broer Hero of Hearre, yn Wytmarsum wenne ha, witte wy net alhiel krekt. Har heit, Jacobus Sibranda, moat, doe't Johannes noch mar amper sawn of acht jier âld wie, dus om 1676 hinne, forstoarn wêze ⁴⁾; har mem, Sytske Hiddinga, trout op 1 oktober 1684 foar de twadde kear mei *Pijter Arjans mede regerende Burge Mr: deser Stede Franeker woonende alhier achter de Waegh*, en hja wurdt dan yn it frentsjerter trouboek oantsjut as: *Sijdske Heeres Hiddinga wed: van Jacobus Sibranda woonende alhier op de Stadts Plaets*. Hja sil, mei har soannen, yn Frentsjer kommen wêze tusken 1676 en 1684, mar hwannear krekt, dat wurde wy net gewaer. Johannes, dy't op 18 juny 1685 oan de frentsjerter akadeemje ynskreaun waerd as *Ioannes Iacobi Sibranda Witmarsumanus*, mar op 6 okt. 1688 yn it frentsjerter lidmateboek optekene stiet as *Johannes Sybranda, Fran.*; hat de latynske skoalle yn Frentsjer (de scholas triviales Franequeranas) bisocht ⁵⁾. Dat kin derop wize, dat de húshâlding al in aerdich skoftsje foar 1685 nei Frentsjer forfearn wie, mar it *hoecht* fansels net.

Hoe't dat fierder ek wêze mei, *Hearre Japiks Sibranda* (berne ± 1674?) waerd yn sept. 1691 as *Hero Sibranda* oan de frentsjerter akadeemje ynskreaun, en op 14 des. 1695 - hy is dan noch theologysk studint - yn Frentsjer as lidmaet oannommen. Yn 1698 joech er fan syn broer Johannes út de *Dissertatio de statu Judaeae Provinciae sub Procuratoribus, veraque interpretatione Joh. XVIII, 31, additis observationibus quibusdam philologicis, ex Auctoris Manuscriptis. Franeq. 1698* ⁶⁾, en nei alle gedachten ek: *De Macello I Cor. X, 25* ⁷⁾. Op 15 jann. 1703 bineamde de frentsjerter magistraet him ta konrektor fan de latynske skoalle yn Frentsjer as opfolger fan Tobias Gutberleth. Hy wie doe al S.S.M. candidatus ⁸⁾. Op 3 april 1708 waerd Sibranda, "doenmaals Conrektor der Latijnsche Schoolen te Franeker", yn Waeksens-Kubaerd as doomny biroppen dêr't er 20 maeije fan itselde jier bifêstige waerd ⁹⁾. Hy forstoar dêr yn 1716 ⁸⁾. Syn mem, Sytske Hiddinga, dy't op 7 nov. 1699 widdou fan boargemaster Pytter Arriens is en dan noch yn Frentsjer wennet ¹⁰⁾, liket yn 1708 mei har soan nei Kubaerd tein to wêzen. Wy fine har tominsten yn de "Aan-

1) Trouboek Frentsjer (1695): den 13^e Januarii Johannes Sibranda prælector in de Griexe Tale, en IJda Swalue beide aan de Voorstraat binnen Franeker. den 15^e dito door ordre van haar Achtbaarheden de 2^e Proclamatie den 20. de 3^e Procl: Den 20 dito attestatie gelicht. 5 guld: 12 st: breuk[...]

2) Vriemoet, o.c., p. 709.

3) Vriemoet, o.c., p. 708.

4) Vriemoet, o.c., p. 707: [parentibus] Iacobo Sibranda, quem vix septennis aut octennis amisit [se. Ioannes Sibranda], & Sytskia Hiddinga, ipsi superstite.

5) Vriemoet, o.c., p. 707.

6) U.B. Amsterdam 2500 G 3²). Sjoch ek Vriemoet, o.c., p. 709.

7) Mr. W.B.S. Boeles, Frieslands Hoogeschool en het Rijks Athenaeum te Franeker. Tweede Deel. Leeuwarden 1879, p. 341.

8) H. Sannes yn It Beaken jg. XI (1949), s. 223. Sjoch ek Romein, Naamlijst, p. 293, en Vriemoet, o.c., p. 709.

9) Tsjerkeboek fan Kubaerd.

10) Bylagen fan de Sivile Sentinsje fan it Hof fan Fryslân 37-14, 21 febr. 1702 (Informatien 7 nov. 1699).

schryvinge 100ste en 1000ste penning" fan Frentsjer yn 1716 as "van Cubaerd ingekomen"; hja sil dus nei de dea fan har soan wer yn Frentsjer weromkommen wêze. Hero Sibranda liket net troud west to hawwen, alteast út de trouboeken fan Frentsjer en Kubaerd blykt dêr neat fan en nei syn dea is der ek gjin sprake fan it wenstige genedejier foar de doornyswiddou, hweryn't de gemeente fakant bliuwe moast.

Sytske Hiddinga wurdt yn 1717 nochris neamd yn de "Aanschryvinge" oan de Eastkant fan 't Fliet, mar yn 1718 is se dea; dan fine wy yn har plak har erven Hendrik Eilarts en Simon Douwes. Hja wie op 7 nov. 1699 "int 58e jaer"¹⁾, en hja moat dus om 1642 hinne berne wêze, en wol as dochter fan *Hero Martens Hiddinga* - dy't earst ontfanger, doarpsrjochter en dyksdippetearre yn Peinjum wie, en letter sâltsieder yn Makkum - en fan *Antie Andles Popta*²⁾. Sytske Hiddinga har beppe oan heite kant moat *Liupck Heeres* west hawwe³⁾, de earste frou fan har pake *Marten Pijters Hiddinga* fan Wytmarsum⁴⁾. Oan memmekant fine wy as pake *Anle Wopckes Popta* (soan fan Wopcke Pytersz. Popta en Ymck Anles Dotinga op Dotinga-state yn Marsum, en forstoarn 17 nov. 1617), en as beppe *Sytske van Fogelsangh* (dochter fan Dirck Gerritsz. Fogelsangh en Rinck Hylckesdr. Broersma fan Easterwierrum)⁵⁾.

Jacob Sibranda, de heit fan Johannes en Hearre Sibranda, fornimme wy hast neat fan. Wy treffe him ienkear yn de autorisaesjeboeken fan Wûnseradiel, as Idserdus Gerroltsma op 15 april 1671 ta curator bonorum bineamd wurdt oer Tijttie Sijbranda; dy wurdt as requirante "geadsisteert met Folcuw ende Jacob Sijbranda haer suster en halfbroeder", en Sytske Hiddinga hat it yn in ûndertekene forklearring yn de bylagen Sivile Sentinsje 37-14 (útspraak yn dy saek op 21-2-1702) oer hwat har earste man Jacob Jans Sibranda en oaren sein en dien hiene yn in jildkwesje yn de 70-er jierren. Dat is alles. Jacob Jans Sibranda moat, sa't hjirboppe al neamd is, om 1676 hinne forstoarn wêze.

Wol fine wy yn de stimkohieren fan Wytmarsum yn 1640 op nr. 8: *Jan Jacobs Sibranda, Mede Rechter, selven Eijgenaer, met zijn kinderen*, en op nr. 9: "Deselve Mede Rechter, noch aengekocht hebbende veertigh pondematen Landts, geweest sijnde een beslooten plaetse, doch nu by hem selven gebruijckt, wort daer voor geconsenteert een Stemme". Ek yn de Proklamaesjeboeken fan Wûnseradiel fine wy syn namme en hantekening as "mederechter, commissaris", fan 1648 (25 nov.) ont 1664 (26 maart). Yn Ch. Schotanus syn Beschryvinge fan 1664⁶⁾ wurdt Ian Jacobs Sybranda neamd as ien fan de beide bysitters binnendyks fan de gritenij Wûnseradiel. Jan Jacobs Sybranda moat wol de heit fan Jacob en de pake fan Johannes en Hearre wêze.

Al mei al is it wol dúdlik wurden, dat femylje en formidden fan Hearre Sibranda goed meikomme koene yn de rounten dy't doedestiids hwat yn to

1) Sjoch noat 10 op s. 92.

2) M.R. Idema Greidanus, *Het geslacht Greijdanus* ['s-Gravenhage, 1933], p. 213 en 215; autorisaesjeboek Wûnseradiel, 20 maart 1657; weesboek Wûnseradiel, 14 maeije 1660.

3) R.S. Roarda, *Ut it selde skaei as Greate Pier*, Ljouwert 1961, s. 18, en Wûnseradiel C 5, 31 maeije 1611. Forlykje M. R. Idema Greidanus, o.c., p. 215 en p. 108 S.

4) M.R. Idema Greidanus, o.c., p. 215.

5) *Grafschriften Menaldumadeel*, p. 107. Cf. *Stamboek van den Frieschen Adel* I, p. 352.

6) Ch. Schotanus, *Beschryvinge van de Heerlyckheydt van Frieslandt tusschen 't Flie end de Lauwers* [1664], p. 212.

bringen hiene yn de omkriten fan syn berteplak Wytmarsum, en ek yn de stêd Frentsjer.